

هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۹)

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۳۲۰۸

مهرماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۲..... آیا بهره‌برداری از میدان گازی رام به سرانجام خواهد رسید؟
- ۵..... تعطیلی ۱۵۰ جایگاه CNG و عدم مشارکت بخش خصوصی
- ۹..... هند از شرکت‌های انرژی، تأمین منابع نفتی بیشتری را خواستار شد
- ۱۰..... رشد تقاضای جهانی انرژی در سال ۲۰۱۴
- ۱۲..... هزینه ۲/۵ میلیارد دلاری برق تابستانی برای دولت
- ۱۴..... برق صادراتی آسیای مرکزی به نزدیکی شبه‌قاره رسید

هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۹)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به‌روز شده ۲۳ سپتامبر ۲۰۱۳ (۱۳۹۲/۷/۱))

بازار	قیمت	عنوان
نایمکس	۱۰۳/۵۹	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۱۰۷/۰۳	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۰۸/۱۶	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۱۰/۸۶	نفت خام برنت موعده‌دار (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۰۶/۶۶	نفت خام دویی (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۶	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۶۸	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۲	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
هنری هاب	۱۳	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Platt's, NYMEX, ICE DME, and Bloomberg

قیمت روزانه سبد اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبد اوپک	
قیمت	تاریخ (سپتامبر ۲۰۱۳)
۱۰۷/۳۴	۲۰
۱۰۸/۴۰	۱۹
۱۰۷/۲۶	۱۸
۱۰۷/۹۴	۱۷
۱۰۹/۰۴	۱۶

مأخذ: سایت اوپک.

آیا بهره‌برداری از میدان گازی رام به سرانجام خواهد رسید؟^۱

میدان گازی رام^۲ واقع در ۳۹۰ کیلومتری شمال شرقی آبردین انگلستان تاکنون به‌عنوان بزرگ‌ترین میدان گازی توسعه نیافته در فلات قاره انگلیس نامیده می‌شود که در عمق ۱۰۹ متری دریا قرار دارد و در سال ۱۹۷۷ کشف شد و در ماه نوامبر ۲۰۰۵ قرار بود عملیات توسعه میدان را مدیران ایرانی و انگلیسی به‌صورت مشترک انجام دهند. هزینه توسعه این میدان ۳۵۰ میلیون پوند پیش‌بینی شده و میزان تولید روزانه اولین چاه به بهره‌برداری رسیده معادل ۱۳۰ میلیون فوت مکعب اعلام شده بود. این میدان گازی به‌دلیل شرایط ویژه آن یعنی فشار و درجه حرارت بسیار بالا دشواری خاصی در عملیات توسعه داشته و به همین دلیل به مدت سی سال بی‌نتیجه

1. www.aryanew.com, www.shana.ir, www.aftabnews.ir, www.en.wikipedia.org.

2. Rhum Gas Field

رها شده بود. «اربرت واین»، کارشناس امور سرمایه‌گذاری در روابط عمومی شرکت «بی.پی» اظهار داشته بود: میدان رام ۱/۱ تریلیون فوت مکعب (۳۱ میلیارد مترمکعب) ذخیره گازی دارد که ۸۰۰ میلیارد فوت مکعب (۲۳ میلیارد مترمکعب) از این ذخیره‌ها قابل استحصال هستند.

از نوامبر ۲۰۱۰ به دلیل شدت یافتن موج تحریم‌های غرب علیه ایران عملیات توسعه این میدان گازی میان ایران و بی.پی متوقف شده بود و حالا دولت انگلیس از آمریکا و اتحادیه اروپا خواسته است که تحریم اعمال شده علیه ایران را درخصوص پروژه مشترک ایران و شرکت انگلیسی بریتیش پترولیوم (BP) در دریای شمال لغو کند.

روزنامه آمریکایی وال استریت ژورنال (دوشنبه ۲۵ شهریورماه ۱۳۹۲) گزارش داد که دلیل این درخواست انگلستان منافع مشترکی است که شرکت بی.پی با شرکت ملی نفت ایران در پروژه میدان گازی «رام» در دریای شمال دارد. ۵۰ درصد سهام آن به ایران و مابقی به شرکت بی.پی تعلق دارد. بی.پی از سال ۲۰۱۰ تاکنون به دلیل فعالیت‌های مشترک نفتی با ایران مشمول تحریم شده است، هیچ‌گونه بهره‌برداری از این میدان نداشته و از این بابت خسارات بسیاری را تحمل کرده است. علاوه بر درخواست انگلیس از آمریکا و اتحادیه اروپا برای مستثنا کردن شرکت بریتیش پترولیوم از شمول تحریم‌ها، آرای که به تازگی توسط دادگاه‌های اروپایی صادر می‌شوند بر غیرقانونی بودن تحریم‌ها صحت می‌گذارند. اقدام‌های اخیر اتحادیه اروپا برای لغو تحریم‌ها علیه بخش‌های اقتصادی ایران نشان از آن دارد که مقام‌های اروپایی به تازگی دریافته‌اند که تحریم‌های یکجانبه خلاف منافع آنهاست و نمی‌توان از همکاری با تهران در بخش‌های مختلف به‌ویژه صنعت نفت و گاز چشم‌پوشی کرد.

تغییر رویکرد اروپایی‌ها را می‌توان در تصمیم‌های اخیر دادگاه‌های اروپا مبنی بر لغو تعدادی از تحریم‌های یک‌جانبه مشاهده کرد. چندی پیش دادگاه اتحادیه اروپا تحریم‌های اعمال شده علیه هفت بانک و شرکت ایرانی را به دلیل ناکافی بودن دلایل و مدارک، بی‌اعتبار اعلام کرد. پست بانک، بانک توسعه صادرات، شرکت بیمه ایران، شرکت مهندسی و ساخت تأسیسات دریایی ایران، بانک رفاه کارگران، بانک بین‌المللی پرشیا (سهام‌دار آن بانک‌های ملت و تجارت هستند) و شرکت کشتیرانی گودلاک وابسته به کشتیرانی ایران، مؤسساتی هستند که دادگاه اتحادیه اروپا تحریم‌های اعمال شده علیه آنها را لغو کرده است. در همین حال نهاد قضایی اتحادیه اروپا، تحریم‌های کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و ۱۷ شرکت وابسته به آن را به دلیل ناکافی بودن مدارک و اسناد لغو کرد. به گزارش روزنامه وال استریت ژورنال، وزارت انرژی و تغییرات اقلیمی انگلیس (دی یی سی سی)^۱ با مقام‌های آمریکایی و اتحادیه اروپا درباره معاف کردن تحریم‌ها علیه شرکت ملی نفت ایران مذاکره کرده است. این وزارتخانه اعلام کرد: در حال فعالیت و کار با اتحادیه اروپا برای تضمین امنیت بلندمدت میدان گازی رام در دریای شمال هستیم و در زمان مورد نظر، گزارش این گفتگوها را اعلام می‌کنیم. وزارت امور خارجه آمریکا نیز اعلام کرده است که آنها درباره این موضوع با انگلیس مذاکره کرده‌اند، اما جزئیات بیشتری در این باره منتشر نکرده است.

سخنگوی اتحادیه اروپا نیز اعلام کرد: براساس مقررات شورای اتحادیه اروپا

---

1. The Department of Energy & Climate Change (DECC)

که در سال ۲۰۱۲ مصوب شد و براساس آن مقررات پیشین در مورد تحریم ایران اصلاح شد، میدان گازی بی.پی می‌تواند از تحریم‌ها معاف باشد. شرکت بی.پی از اظهارنظر درباره گفتگوها درباره این میدان گازی خودداری کرده است. مقام‌های انگلیس و اتحادیه اروپا پیش‌تر نیز موفق شدند تا میدان گازی شاه دنیز آذربایجان را که ایران نیز بخشی از سهام آن را در اختیار دارد از تحریم‌های آمریکا معاف کنند. واحدی از شرکت ملی نفت ایران ۱۰ درصد از سهام میدان شاه دنیز را در اختیار دارد.

تعطیلی ۱۵۰ جایگاه CNG و عدم مشارکت بخش خصوصی^۱

هر چند از CNG به‌عنوان رقیب بنزین در سبد سوخت خودروها یاد می‌شود، اما توسعه لاک‌پستی این صنعت پاک و عدم مشارکت بخش خصوصی به‌دلیل پایین بودن تعرفه‌های فروش گاز منجر به تعطیلی و کسری شدید جایگاه گاز در کلان‌شهرهای کشور شده است.

در حال حاضر به‌طور متوسط روزانه بیش از ۷۵ میلیون لیتر بنزین معمولی و سوپر و بین ۱۹ تا ۲۰ میلیون مترمکعب CNG در کشور مصرف می‌شود به‌طوری‌که اگر صنعت CNG از ابتدای برنامه چهارم توسعه تاکنون توسعه نمی‌یافت هم اکنون متوسط مصرف روزانه بنزین ایران به مرز ۱۰۰ میلیون لیتر در روز می‌رسید.

بیژن زنگنه وزیر نفت هم در تشریح سیاست‌های وزارت نفت در دولت تدبیر و امید در بخش ساخت و توسعه جایگاه‌های CNG، گفته است: باید متوسط عرضه

روزانه این انرژی پاک از حدود ۱۹ تا ۲۰ میلیون مترمکعب فعلی به بیش از ۳۰ میلیون مترمکعب افزایش یابد، از این رو یکی از برنامه‌های کلان دولت به‌منظور مدیریت مصرف بنزین در کشور، توسعه صنعت CNG بوده، اما از ابتدای سال گذشته تاکنون روند ساخت و توسعه جایگاه‌های CNG با روندی تأخیری همراه بوده است. براساس اهداف کلان توسعه صنعت CNG باید تا اسفندماه سال گذشته و با وجود چند مرحله تأخیر، تعداد کل جایگاه عرضه گاز طبیعی فشرده کشور به ۲ هزار و ۵۵۰ باب افزایش می‌یافت که با گذشت حدود ۶ ماه از آغاز سال جدید هنوز تعداد کل جایگاه‌های CNG حتی به مرز ۲ هزار و ۲۰۰ باب هم نرسیده است.

مدیریت طرح توسعه CNG شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی در آخرین گزارش رسمی خود درباره آخرین وضعیت ساخت و توسعه جایگاه‌های CNG، اعلام کرد: تا ۳۰ شهریور ماه سال جاری تعداد کل جایگاه‌های CNG به ۲ هزار و ۷۴ باب رسیده است. از این رو، تاکنون حدود ۱۱ هزار و ۹۰۰ نازل عرضه CNG در کل کشور طراحی و راه‌اندازی شده و ظرفیت عرضه CNG در جایگاه‌ها به بیش از ۲ میلیون و ۲۷۰ هزار متر مکعب در ساعت رسیده است.

با وجود این، در شرایط فعلی کشور با کسری شدید جایگاه‌های CNG روبرو بوده به طوری که به دلیل عدم انجام یک آمایش سرزمینی کارشناسی شده مردم در شهرهای کوچک و مسیرهای بین‌راهی با انبوه جایگاه گاز و در کلان‌شهرهای کشور با کسری شدید جایگاه CNG روبرو هستیم.

این درحالی است که در حال حاضر ایران از نظر تعداد خودروهای دوگانه‌سوز

جایگاه دوم جهان را در اختیار دارد که با ساخت جایگاه‌های جدید و افزایش سهم CNG در سبد سوخت به زودی ایران به بزرگ‌ترین دارنده شبکه CNG جهان تبدیل می‌شود.

به عبارت دیگر، پس از اوج‌گیری ساخت جایگاه‌های CNG در دولت نهم در دو سال گذشته تاکنون ساخت و راه اندازی این نسل جدید عرضه انرژی پاک روندی نزولی را تجربه کرده است به طوری که هم اکنون پس از پاکستان، چین و آرژانتین، مقام چهارم جهان را در اختیار دارد.

اردشیر دادرس درباره دلایل توقف توسعه صنعت CNG در کشور، اظهار داشته: هم اکنون مهمترین پاشنه آشیل توسعه این صنعت پاک، نبود یک چشم‌انداز و برنامه جامع به منظور توسعه صنعت CNG و تکمیل زنجیره‌های ارزش آن است.

رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی CNG کشور با اعلام اینکه تدوین نشدن برنامه چشم‌انداز موجب شده که در کلان‌شهرهای کشور با کسری شدید جایگاه CNG روبرو شویم، تصریح کرد: هم اکنون در شهر تهران با کسری ۱۶۰ باب جایگاه CNG و در سایر کلان‌شهرهای کشور همچون اصفهان، مشهد و تبریز با کسری ۱۰۰ جایگاه CNG دست و پنجه نرم می‌کنیم.

این مقام مسئول با بیان اینکه در طول سه سال گذشته تاکنون مصرف و تقاضای CNG رشدی ۱۸۰ درصدی و ساخت جایگاه با رشد منفی ۱۲۰ درصدی روبرو بوده است، اظهار داشت: از این رو هم‌اکنون توسعه صنعت CNG رشد منفی حدود ۳۰۰ درصدی را تجربه می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه در شرایط فعلی بخش خصوصی انگیزه‌ای به منظور

سرمایه‌گذاری و مشارکت در ساخت و توسعه جایگاه‌های CNG ندارد، اظهار داشت: عدم ابلاغ کارمزد، نبود طرح درجه‌بندی جایگاه‌ها و مشکلات شدید مالی منجر به تعطیلی و ورشکستگی بخش عمده‌ای از جایگاه‌های CNG کشور شده است.

دادرس از تعطیل شدن بیش از ۱۵۰ جایگاه CNG در استان‌های سراسر کشور خبر داد و افزود: هم اکنون صنعت CNG ایران وارد مرحله اورژانسی شده است. رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی CNG کشور با یادآوری اینکه در حال حاضر بیش از ۳/۵ میلیون دستگاه خودرو دوگانه‌سوز در کشور تردد می‌کند، تأکید کرد: با توجه به ساخت حدود ۲۰۷۰ جایگاه CNG با کسری حدود ۱۵۰۰ جایگاه در کل کشور و به‌ویژه کلان‌شهرها روبرو هستیم.

این مقام مسئول با بیان اینکه امسال مهلت تست و بازرسی بیش از ۳ میلیون دستگاه خودرو گازسوز فراهم می‌شود، تبیین کرد: با وجود این هنوز مشخص نیست متولی اجرایی تست و بازرسی این خودروهای گازسوز چه دستگاه و یا نهادی است. وی همچنین از تأخیر در مراحل استانداردسازی، ارتقای کیفیت و ایمنی جایگاه‌های گاز خبر داد و خاطرنشان کرد: به دلیل مشکلات مالی و عدم تعیین کارمزد جدید، جایگاه‌داران منابع مالی کافی برای توسعه کمی و کیفی جایگاه‌های موجود CNG در اختیار ندارند.

هند از شرکت‌های انرژی، تأمین منابع نفتی بیشتری را خواستار شد^۱

در بحبوحه هشدارها درباره افزایش نیازهای نفتی هند، وزیر امور خارجه این کشور از شرکت‌های انرژی این کشور خواست برای تأمین منابع نفتی بیشتر تلاش کنند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، هند ۷۵ درصد نیاز انرژی خود را از طریق واردات تأمین می‌کند. براساس گزارش مؤسسه پرایس واترهاوس^۲، وابستگی هند به واردات نفت طی دو دهه آینده به دستکم ۹۰ درصد خواهد رسید.

سلمان خورشید، وزیر امور خارجه هند در یک کنفرانس انرژی در دهلی نو گفت: باید حس تلاش بیشتر در ما به وجود آید و این مسئله باید در روحیه هندی‌ها دیده شود. خورشید گفت: اخیراً در سفر به عراق و عربستان تلاش کرده روابط هند با این دو کشور را در بخش انرژی گسترش دهد. هند در سال ۲۰۱۲ با مصرف ۶۵۳ میلیون تن نفت، در رده چهارم مصرف‌کنندگان بزرگ انرژی در جهان قرار گرفت. خورشید با اذعان به سبقت گرفتن چین از هند در مصرف نفت گفت: آنها برای تأمین نفت از خارج منابع بیشتری در اختیار دارند.

از آنجایی که نفت بزرگ‌ترین محصول وارداتی هند محسوب می‌شود، کاهش ارزش روپیه و افزایش بهای نفت سبب شده هزینه‌های وارداتی این کشور افزایش یابد. وزارت نفت هند قرار است اواخر این ماه به منظور کاهش مصرف سوخت اقدامات ریاضتی انجام دهد.

1. www.isna.ir

2. www.pwc.com

رشد تقاضای جهانی انرژی در سال ۲۰۱۴

براساس پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی میزان تقاضای جهانی انرژی در سال ۲۰۱۴ با توجه به تقویت فاکتورهای اقتصاد کلان، روزانه ۱/۱ میلیون بشکه نفت افزایش خواهد یافت.

به گزارش آژانس انرژی واقع در پاریس در ماهنامه منتشر شده در گزارش ماهیانه نفت‌ماه سپتامبر، «درحالی که رشد تقاضای انرژی در سال ۲۰۱۳ به‌علت قوی‌تر بودن وضعیت نفت تحویلی پیش‌بینی شده در ماه جولای در حدود روزانه ۸۹۵ هزار بشکه نفت ثابت خواهد ماند که این امر نگرانی‌ها در مورد اثر تقاضا بر نوسانات ارز در اقتصادهای نوظهور بازار را خنثی خواهد کرد».

براساس پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی، عرضه جهانی انرژی در ماه آگوست با ۷۷۰ هزار بشکه نفت در روز کاهش با احتساب کاهش‌های در نظر گرفته شده عرضه نفت اوپک و غیراوپک، به ۹۱/۵۹ میلیون بشکه نفت در روز رسید. قطعی‌های^۲ بی‌برنامه در ماه آگوست از سوی اوپک و غیراوپک به بیش از ۲/۷ میلیون بشکه نفت رسید که این میزان بالاترین سطح قطع عرضه نفت از ژانویه ۲۰۱۱ تاکنون بوده است. به گزارش IEA، ۰/۶ میلیون بشکه نفت در روز از عرضه نفت غیراوپک و ۲/۱ میلیون بشکه نفت در روز نیز از عرضه نفت اوپک کاهش یافته است.

با وجود این، به‌نظر می‌رسد تولید نفت غیراوپک در سه ماهه چهارم به خاطر رشد تولید آمریکای شمالی و تولید ثابت سایر بخش‌های جهان، روزانه ۵۲۰ هزار بشکه

1. www.Rigzone.com/news/article_pdf.asp

2. Cut-off

افزایش یابد که با وجود کاهش فصلی در تولید دریای شمال به نظر جبران‌کننده است. تولید نزدیک به میزان انتظار از عربستان توانسته فقط بخشی از افت تولید نفتی لیبی را پوشش دهد. در نتیجه عرضه نفت اوپک در ماه آگوست با کاهش روزانه ۲۶۰ هزار بشکه به ۳۰/۵۱ میلیون بشکه در روز رسیده است. تقاضا برای نفت اوپک روزانه ۲۰۰ هزار بشکه افزایش داشته که این میزان از تقاضا در سه ماهه سوم بیشتر بوده است، اما در سه ماهه چهارم این میزان به روزانه ۱۰۰ هزار بشکه کاهش یافته طوری که تولید اوپک به طور نسبی در سه ماهه سوم ۳۰/۳ میلیون بشکه در روز رسیده و در سه ماهه چهارم به ۲۹/۶ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.

به گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، در ۹ آگوست (۱۸ مردادماه)، انتظار می‌رود تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۴، ۱/۱ میلیون بشکه در روز (۰/۹ میلیون بشکه در روز بیش از تقاضای سال جاری) افزایش یابد. حتی اگر تولید نفت لیبی تا پایان سال جاری میلادی همچنان قطع باشد، پایین نگه داشتن هزینه‌های نگهداری میدان فصلی در دریای شمال و خلیج مکزیک ایالات متحده آمریکا، این کمبود عرضه نفت تا پایان سال ۲۰۱۳ جبران خواهد شد.

وضعیت میزان تقاضای سه ماهه سوم در آمریکا، چین و روسیه بهتر به نظر می‌رسید، اما برای سه ماهه چهارم سال جاری میلادی در میان کاهش ارزش ارز در بازارهای نوظهور، وضعیت تقاضا بدتر خواهد شد. در این بین رشد عرضه نفت آمریکا در کنار رفع وضعیت نگهداری فصلی میدان‌های نفتی جبران‌کننده خواهد بود. ماه گذشته، میزان تولید نفت خام آمریکا افزایش یافته و به میانگین ۷/۶ میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین سطح تولید انجام شده از سال ۱۹۸۹ بوده است.

براساس تخمین آژانس بین‌المللی انرژی، میانگین تولید نفت خام آمریکا ۷/۵ میلیون بشکه در روز بوده که در سال ۲۰۱۴ به ۸/۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید که ۰/۱ تا ۰/۲ میلیون بشکه در روز بیشتر از سطح مورد انتظار در گزارش مرور کوتاه مدت انرژی آژانس بین‌المللی انرژی در ماه آگوست، خواهد بود.

هزینه ۲/۵ میلیارد دلاری برق تابستانی برای دولت^۱

یک مقام مسئول در وزارت نیرو با اشاره به تحمیل هزینه ۲/۵ میلیارد دلاری به دولت برای مدیریت پیک مصرف برق تابستانی مشترکان، اعلام کرد: اصلاح قیمت برق و جلوگیری از ورود کولر گازی با راندمان پایین می‌تواند بخشی از هزینه‌های سالیانه برای ساخت نیروگاه‌های جدید را کاهش دهد.

حمید چیت‌چیان، وزیر نیرو در روزهای پایانی فصل تابستان سال جاری برای تأمین مطمئن و پایدار برق مشترکان برای تابستان سال آینده اظهار نگرانی کرده است. از سوی دیگر متوسط مصرف برق در بخش‌های مختلف خانگی، تجاری و صنعتی با گذشت آثار اجرای فاز اول هدفمندی یارانه‌ها، بار دیگر افزایش قابل توجهی یافته است.

آمارهای رسمی وزارت نیرو از رشدی ۷ تا ۱۰ درصدی مصرف برق در فصل تابستان سال جاری حکایت دارد، هر چند این سونامی مصرف برق تاکنون منجر به قطعی و یا خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده در سطح شبکه توزیع برق کشور نشده است.

با وجود این، برخی از مسئولان وزارت نیرو پایین بودن قیمت فعلی برق و اتلاف گسترده این حامل انرژی پاک توسط مشترکان به واسطه استفاده از تجهیزات سرمایشی کم بازده و پرمصرف انرژی را از مهمترین دلایل رشد افسار گسیخته مصرف برق کشور عنوان می‌کنند.

سیدحسین سجادی درباره مهمترین دلایل رشد پیک مصرف برق در فصول تابستان، گفت: مهمترین دلیل افزایش مصرف برق در فصول گرم سال استفاده گسترده از تجهیزات سرمایشی همچون کولرهای آبی و گازی است.

مدیرعامل سازمان بهره وری انرژی ایران با اعلام اینکه از ۵ سال گذشته تاکنون در برخی روزها، ساعت اوج مصرف برق در روزهای تابستانی بیش از اوج مصرف برق در ساعات شب بوده است، تصریح کرد: استفاده از وسایل و تجهیزات سرمایشی در ساعات گرم روز منجر به این اختلاف در پیک مصرف برق شده است. این مقام مسئول در تشریح تحمیل هزینه‌های سرمایه‌گذاری بر شبکه تولید و انتقال برق با استفاده از تجهیزات سرمایشی، اظهار داشت: محاسبات نشان می‌دهد به‌طور تقریبی بار سرمایشی کشور در روزهای پیک حدود ۱۶ هزار مگاوات و معادل یک‌سوم بار پیک است که افزایش سطح رفاه عمومی، تغییر الگوی تهویه مطبوع و سرمایش در اقلیم گرم و خشک و معتدل خشک از دلایل عمده این تغییرات به‌شمار می‌رود.

سجادی با بیان اینکه افزایش بار پیک سالیانه به‌طور میانگین حدود ۲۰۰۰ مگاوات است که اکثر این افزایش مربوط به بار سرمایشی است، بیان کرد: با توجه به تحمیل این افزایش پیک مصرف برق، دولت سالیانه مجبور به راه‌اندازی نیروگاه‌های جدید برق است.

مدیرعامل سازمان بهره‌وری انرژی ایران، افزود: اگر هزینه احداث هر کیلووات برابر ۱۲۵۰ دلار در نظر گرفته شود، میزان سرمایه‌گذاری لازم برای افزایش بار پیک سالیانه معادل ۲/۵ میلیارد دلار است.

این مقام مسئول با یادآوری اینکه مدیریت عرضه و تقاضای انرژی کشور ناچار از انتخاب بین سرمایه‌گذاری بیشتر برای تأمین برق یا مدیریت سمت تقاضا خواهد بود، تبیین کرد: بنابراین پیشنهاد می‌شود به جای احداث نیروگاه جدید که فقط در زمان پیک در مدار باشد، نسبت به تغییر در سیاستگذاری‌ها و اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش سرمایه‌گذاری اقدام شود که البته این اقدام مستلزم همکاری و هماهنگی فرابخشی است.

وی با تأکید بر اینکه اصلاح قیمت و تعرفه‌های برق با توجه به اقلیم مناسب، حمایت از تولیدکنندگان تأسیسات و لوازم برقی پربازده و اعمال تعرفه‌های ترجیحی از راهکارهای افزایش بهره‌وری تجهیزات سرمایشی است، خاطرنشان ساخت: اصلاح عوارض و تعرفه‌های گمرکی، جلوگیری از ورود غیرمجاز یا مجاز انواع کولر گازی با راندمان پایین، اقدام مؤثر برای اصلاح الگوی معماری و رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان از دیگر راهکارهای ارتقای بهره‌وری تجهیزات و سیستم‌های سرمایشی است.

برق صادراتی آسیای مرکزی به نزدیکی شبه‌قاره رسید^۱

پس از سال‌ها کشمکش پیرامون اجرایی شدن صادرات برق از کشورهای آسیای

مرکزی به افغانستان و پاکستان، سرانجام معاونان وزاری برق و انرژی کشورهای قرقیزستان، تاجیکستان، پاکستان و افغانستان مصوبه تکمیل پروژه ترانزیت برق موسوم به کاسا ۱۰۰۰ را به امضا رساندند.

کاسا ۱۰۰۰ بخشی از طرح ایجاد بازار منطقه‌ای آسیای مرکزی و آسیای جنوبی، موسوم به کاسارم^۱ است و تحقق آن امکان خواهد داد نیروی برق از تاجیکستان و قرقیزستان به افغانستان و پاکستان منتقل شود و خرید و فروش برق را میان این کشورها و همسایگان آنها گسترش دهد.

حال پس از گذشت ۵ سال امروز پس از برگزاری نشست ویژه مقامات چهار کشور در اسلام آباد پایتخت پاکستان، همه کشورها به توافق رسیدند که این پروژه ظرف مدت ۳ سال تکمیل شود.

هزینه تکمیل این پروژه بالغ بر یک میلیارد دلار است که پاکستان پذیرفته ۲۰۰ میلیون دلار از این هزینه را پرداخت کند.

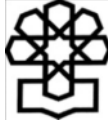
با تکمیل پروژه کاسا ۱۰۰۰ و احداث سد بر روی رودخانه «آمور» در قرقیزستان، حدود ۱۰۰۰ مگاوات برق برای پاکستان در فصل تابستان فراهم می‌شود که این برنامه تا ۱۵ سال ادامه خواهد داشت.

«خواجه آصف»، وزیر انرژی پاکستان در این زمینه گفت: کمبود برق تبدیل به یک بحران شده و لطمه زیادی به اقتصاد کشور وارد کرده است که با توجه به این موضوع، اجرای پروژه کاسا ۱۰۰۰ برای اسلام آباد از اهمیت زیادی برخوردار است و جزء اولویت‌های دولت است.

وی افزود: فراهم کردن برق ارزان برای مردم در دستور کار دولت قرار دارد و با تکمیل پروژه کاسا ۱۰۰۰ ظرف مدت ۳ سال، برق با قیمت مناسب در اختیار مردم قرار خواهد گرفت.

خواجه آصف تصریح کرد: پاکستان در حال حاضر با ۵ هزار مگاوات کمبود برق مواجه است که پروژه کاسای ۱۰۰۰ بخش مهمی از این کمبود را جبران خواهد کرد. پروژه کاسا ۱۰۰۰ از سال ۲۰۰۷ مورد توجه قرار گرفته است و شامل ساخت خطوط انتقال برق از قرقیزستان و تاجیکستان به پاکستان از راه افغانستان است. طرح کاسا ۱۰۰۰ در چند سال گذشته مورد توجه بازیگران منطقه‌ای و کشورهای دخیل در اجرای این طرح بوده است، اما با توجه به بزرگی این طرح و پیوند آن با طرح‌های هیدروپلتیکی تاجیکستان و قرقیزستان، نوع وجود امنیت در افغانستان و پاکستان و نگاه بازیگران بین‌المللی با چالش‌های فراوانی روبرو است. در واقع با خطر کم شدن ذخایر آب رودخانه نارین در فصل تابستان در قرقیزستان و افزایش چالش‌های مالی و سیاسی بر سر راه ساخت نیروگاه‌های بزرگ برق‌آبی نظیر قنبراته در قرقیزستان و راغون در تاجیکستان می‌تواند هر نوع طرح انتقال برق از آسیای مرکزی به افغانستان و پاکستان را بی‌معنی کند.

همچنین نبود امنیت کامل در افغانستان و آینده سیاسی آن، که پروژه کاسا ۱۰۰۰ از آن به پاکستان می‌گذرد در کنار فعالیت گروهک‌های تندرو در خاک پاکستان ممکن است موجب ایجاد چالش‌هایی امنیتی بر سر ساخت و بهره‌برداری از کاسا ۱۰۰۰ شود.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۲۰۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۲۹)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری، مجتبی درویش‌توانگر
ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
مقاضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۷/۳